

REZOLUCIJA **o ishitrenom ulasku u eurozonu (47/18)**

***KONSTATIRAJUĆI** da je euro nastao kao politički projekt s plemenitim ciljem ekonomske i političke integracije europskog kontinenta*

SABOR
NEZAVISNOG SINDIKATA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA
na zasjedanju 21. travnja 2018.

ISTIČE kako je u ekonomskom smislu to neosmišljeni projekt (o čemu danas postoji suglasje relevantnih ekonomista u svijetu). Kao takav, suprotno htijenju, euro potkopava postavljene političke ciljeve.

Današnja kriza eurozone i pokušaj krpanja njezinih temelja posljedica je još jedne neoliberalne dogme o tome da je dovoljno samo uvesti zajedničku valutu, bez potrebnih institucija, a da će svemoćno tržište samoregulacijom ukloniti sva njena proturječja.

UPOZORAVA da euro, kako bi funkcionirao, mora djelovati na jedinstvenom valutnom području koje ima elemente državnosti, što Europska unija nema, i treba imati skup institucija i pravila koje u eurozoni ne postoje (potrebne su fiskalna, politička i bankarska integracija).

SAD su pravilnom politikom iz krize izašle već za 18 mjeseci, što znači da nije svjetska financijska kriza uzrok dugotrajnoj ekonomskoj krizi u Europi. Ona je za Europu bila tek veliki prasak koji je pokrenuo i razotkrio sve slabosti eurozone.

KONSTATIRA da je nemoć eurozone da efikasno odgovori na krizu ostavila kriznim zemljama tek politiku rezanja potrošnje, kako bi pokušale održati svoju konkurentnost. Umjesto oporavka, ta je politika krizu produbila i dovela do dramatičnih posljedica za cijeli europski kontinent, kao što su višemilijunska nezaposlenost, posebno mladih, rast siromaštva, galopirajuća nejednakost unutar zemalja i među zemljama, udaljšavanje zemalja po stupnju razvijenosti, potkopavanje europskog socijalnog modela...

Gospodarski rast eurozone u osam godina krize bio je tek 0,6 posto dok je rast zemalja EU-a izvan eurozone u istom razdoblju 8 posto, kamate su bile nepovoljnije u eurozoni nego izvan nje.

Usljed svega toga došlo je do masovnih iseljavanja iz niza zemalja pod eurom, kao i iz onih koje su fiksirale tečajeve uz euro, kao Republika Hrvatska.

NAGLAŠAVA da su konačne posljedice dugotrajne krize eurozone rast egoizama među državama, gubitak spremnosti na podjelu rizika u interesu cijele Unije, heterogeni i neusklađeni državni interesi unutar eurozone, primjerice, kamatne stope ili tečaj koji odgovaraju jednima, ali ne i drugima. Dugotrajna nemoć etabliranih politika dovela je do političke nestabilnosti, rasta ekstremizama, nacionalizama, populizma, ksenofobije i na koncu Brexit kao manifestacija svega tog zajedno.

PREPOZNAJE da u Europskoj komisiji danas postoji svijest o uzrocima i posljedicama nedomišljenog valutnog projekta. U Bruxellesu rade punom parom na izgradnji potrebnih institucija i pravila. Međutim, na razini pojedinih država nema volje za prihvaćanjem veće političke, fiskalne pa čak niti bankarske integracije. Postoji potreba za desetak krupnih reformi, ali malo ih je koje mogu postići konsenzus 27 članica.

To vjerojatno upućuje da će stanje u Europi dugo ostati u pat poziciji. U takvu stanju Njemačka i njoj slične zemlje ne trpe kao zemlje južne i istočne periferije, poput Hrvatske.

ZAKLJUČUJE da je imperativ hrvatske politike i društva ne srljati u eurozonu sve dok nismo sasvim sigurni da je EU osigurala mehanizme koji manje i slabije zemlje neće ostaviti na cjedilu u uvjetima gospodarskih

poremećaja, mehanizme koji će poravnavati gubitnike i dobitnike na zajedničkom valutnom području, a za sve to nužna je solidarnost među državama.

UPOZORAVA da je kapitalizam ekonomski sustav koji prate periodične krize. U krizi domaća poduzeća postaju nekonkurentna. Nacionalna ekonomija mora imati instrumente kojima može efikasno odgovoriti na krizne situacije, a to su monetarna, tečajna i fiskalna politika. Ako nemamo vlastitu valutu, tada ne možemo slabljenjem tečaja povećati njihovu konkurentnost, kao što to rade sve zemlje na svijetu. U isto vrijeme, bez slobode u proračunskoj politici, zbog ograničenja deficita i javnog duga, nemamo niti mogućnost stimuliranja domaće potražnje i proizvodnje (povećanjem plaća, tiskanjem novca, velikim investicijama i slično).

NAPOMINJE da nam euro uzima jednu ruku, tečajnu i monetarnu politiku, a europski semestar nam je već oduzeo drugu, fiskalnu ruku. Bez obje ruke nacija je zablokirana u svim kriznim situacijama. To je preozbiljno pitanje da bismo podlegli priči o koristima eura (niži transakcijski troškovi, niže kamatne stope, uklanjanje valutnog rizika u poslovanju, itd.). Te tehničko-poslovne prednosti odnose se samo na uvjete kada gospodarstvo funkcionira uzlazno. Prepuštanje tih temeljnih poluga suvereniteta imalo bi smisla kada bi se na razini EU-a uspostavila državna struktura koja tada, baš kao i Vlada SAD-a, reagira kada treba spriječiti krizu u pojedinim svojim dijelovima.

UPOZORAVA da u zemlji oko tako važnog pitanja nema otvorene i poštene javne rasprave jer mediji prostor otvaraju samo zagovornicima uvođenja eura. To otvara pitanje namjera.

NAPOMINJE kako bi u vrijeme nesređenih okolnosti i nedovršenih nadnacionalnih institucija ulazak u eurozonu za naše članove, za znanost, obrazovanje i za sindikalno djelovanje, značio istu nevolju kakvu smo prošli u posljednjoj krizi. Bez dvije spomenute poluge, proračunske i monetarne, zemlja je u krizi osuđena na politiku smanjivanja troškova na svim razinama. To znači smanjivanje plaća, smanjivanje izdvajanja za znanost i obrazovanje i, na koncu, otvara se pitanje o smislu i učincima sindikalnoga organiziranja u takvim okolnostima.

ZAKLJUČUJE da valja čekati izgrađene institucije eurozone, političke integracije i povećanje naše gospodarske snage i brinuti se o svojim građanima na vratima Hrvatske daleko više nego o zahtjevima europskoga semestra.

Konačno **ZAKLJUČUJE**: ili je EU država pa se automatizmom brine o svim svojim dijelovima, ili su njezini dijelovi prepušteni sami sebi pa ona nije država. Tada se treba držati one države koju imamo. Svoje države.

Za Sabor Sindikata
prof. dr. sc. Igor **Radeka**, predsjednik

